

Baýdeniň halypasy aňňalak gapdyrdy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 24 январа, 2025

Baýdeniň halypasy aňňalak gapdyrdy BAYDENIŇ HALYPASY AŇŇALAK GAPDYRDY

Bir taryhy ýatlatma: Amerikan goşunyna degişli «Apaçi» wertolýoty 2007-nji ýylda yrakly žurnalistleri oka tutup, ýönekeý raýatlary pürreläpdi. Munuň subutnamalaryny orta çykaran WikiLeaks-ýň gurusy Žulian Assange tussag edildi. WikiLeaks maglumatnamalary Yrakda bolup geçen gyrgynçlyklary ýüze çykarypdy, ýöne muny hiç kimse agzamak islemedi. Olary paş edenem Angliýada tussaglykda saklanýar we azatlykçy ABŞ onuň kellesini isleýär!

Dowam edeliň...

Günbatar mediýasynyň we analistleriniň jogap gözleýän sowaly şu: Halkara sanksiyalar Russiýany Ukrainada togtadyp bilermi?

Mysal üçin...

ABŞ-nyň daşary syýasatyny kesgitleýän we Baýdeniň häkimiýete gelmeginde uly roly bolan «The Council on Foreign Relations» (CFR) – Daşary aragatnaşyklar geňeşi-de şu sowalyň jogabyny gözleýänlerden.

CFR-nyň ykdysady hünärmenlerinden Anşu Siripurapu öňňin şu kesgitlemäni berdi:

“...Krymyň Russiýa birikdirilmeginden soň amerikan sanksiyalarynyň Russiýanyň ykdysady ösüşini haýalladandygyny, emma onçakly köp haýalladyp bilmändigini görkezýär. Emma Moskwany sagdan-soldan urýan soňky sanksiyalar düýpli netijeleri döretjege meňzeyär.»

Ýeri, Russiýanyň sanksiyalara garşylyklaýyn hemleleri nähili bolup biler. Siripurapudan okalyň:

“...ABŞ we Ýewropa koordinasiýaly sanksiyalar Russiýanyň dünýäniň iň populýar rezew pul birliklerine bolan ilteşigini kesendigini aňladýar. Russiýa kömek üçin Hytaýa ýüz tutup

biler, bu iki ýurt dollarsyz söwdany ýola goýmak üçin birnäçe ýyllap bilelikde iş alyp bardy, emma ýuan Hytaýdan başga ýerde ulanylýan pul däl.»

Emma...

Beýleki analitikler sanskiýalaryň bir özünüň taryhy taýdan Eýran we Demirgazyk Koreýa ýaly döwletleriň ümzügini üýtgetmäge mejbur etmändigini öňe sürýär. Amerikan syýasatyny kesgitleýän şahslardan CFR-iň başlygy Riçard Haass «Sanksiýalar esasy zat, emma her derde dowa däl» diýip ýazýar. Riçard Haass diýlende bürgütler ýada düşmeli dälmi? Nämüçin diýlende?

Çünki... Türkiýede häzir amerikan ýaýrawçylygyny ýa-da NATO-nyň üsti örtülen operasiýalaryny gürrüň berýänlere «rusparaz» diýýänler şu ikiýüzlilige näme diýerlerkä eýse?

• **ABŞ-nyň «beýnisi» aç-açan ýazdy**

24-nji fewralda «New York Times» gazetinde çykan makalasynda Haass Russiýanyň çozuşynyň üstünden Wýetnam, Yrak, Owganystan operasiýalaryny esasly görkezmäge synanyşdy:

“...Iki dürli uruş bar: Ikinji jahan urşy we 1991-nji ýylyň Pars aýlagy urşy ýaly wajyp döwlet bähbitlerini goramak üçin we soňky çäre hökmünde harby güýç ulanylmagyny öz içine alýan mejbury uruşlar... Hem-de seçgi uruşlary, ýa-ga wajyp döwlet bähbitleriniň ýoklugynda ýa-da harby güýji öz içine almaýan seçgileriň iş ýüzündedigine garamazdan geçirilen ýaragly operasiýalar. Wýetnam, Yrak we çäkli başlangyç tapgyryndan soň Owganystandaky uruşlar bu kategoriýa girýär.»

Haassyň «Wýetnam» tutarygyna biziň «intellektuallarymyz» näme diýerkä, eýse? Ýatladalyň:

ABŞ-nyň dört prezidenti... Duaýt Eýzenhauer (1953-1961), Jon Kennedi (1961-1963), Lindon Jonson (1963-1969), Riçard Nikson (1969-1974)...

1965-nji ýylyň 1-nji noýabrynda Demirgazyk Wýetnam bilen Günorta Wýetnamyň arasynda başlan uruşda ABŞ Günortanyň ýanyndady... 5 milliona golaý ýönekeý raýat wepat boldy. ABŞ-nyň 66 müň esgeri «wýetnam batgalygyndan» çykyp bilmän öldi.

ABŞ-da wýetnam urşy döwrüniň Goranmak ministri Robert Maknamaranyň ýolbaşçylygyndaky ýörite komissiýa 1945-1967-nji ýyllardaky amerikan-wýetnam gatnaşyklary boýunça ähli maglumatlary öz içine alýan gizlin beýanat taýýarlady. Harby analitik Daniel Ellsberg amerikan döwlet işgärleriniň we ýolbaşçylarynyň halka dowamly ýalan sözleýändiklerini gördi. Maglumatlar prezident Lindon Jonsonyň diňe halk köpçüligine däl, Kongrese-de dygysyz ýalan sözleýändigini subut edýärdi. Bir ýarym ýyllap maglumatlar Ellsbergiň elinde galdy, hiç kimiň çap etmäge bogny ysmaýardy. Ahyrynda bir žurnalist orta çykardy...

• **Kelläni guma sokma indi**

2003-nji ýylyň 20-nji marty... Okkupasiýanyň başlanyna kän wagt geçmänkä yrak goşuny ýeňildi, Saddam Hüseyin ölüm bilen jezalandyryldy. ABŞ-nyň oňbaşçylygyndaky koalizasiýa güýçleri Yrakda dilujy «demokratiýany» ornaşdyrma synansyklaryna başlady. 2007-nji ýylda geçirilen barlaglara görä Yrakda takmynan 1 million raýat wepat boldy. 4.7 million yrakly ýerini-ýurduny üýtgetdi...

ABŞ-nyň häzirem arkasynda duran yrak okkupasiýasyndan oňinçäsini-de unutmalyň: Uruşdan oň amerikan we iňlis hökümetleri Yragyň köpçülikleýin gyryş ýaraglarynyň bardygyny we bu ýaraglaryň koalizasiýa ýurtlary bilen hir hatarda birnäçe ýurduň howpsuzlygyna düýpli howp abandyryandygyny «intellektuallaryň» üsti bilen jemgyýetçilige habar berdi! Saddam Hüseyiniň «El-Kaidä» ýardam edýändigini ýazyldy! Emma... Bütün bu aýdylanlaryň ýalandygy ýüze çykdy. Munuň ýalandygy hut operasiýany gurnanlaryň özleri tarapyndanam boýun alyndy. Näme boldy? «Intellektuallar» näme etdi? Kellesini guma sokdy we «Günbatar – medeniýetdir» diýip käkelemäge dowam etdi.

Eýse häzir näme?

Kim uruşyň bolmagyny isleyär?

Kim meseläniň diplomatiki ýollar arkaly çözülmegini islänok?

Riçard Haass şeýle diýýär:

“... Russiýanyň Prezidentiniň tutaryklary ýeterlik däl:

Ukrainany öñümizdäki on ýylda ýa-da has soň NATO-nyň düzümine goşmak meselesinde belli pikire gelemzokdyk. Ukrainaly ruslar üçinem hiç hili howp ýokdy...”

Hiç kimse sorayyn diýenok:

ABŞ-nyň, Angliýanyň we Ysraýylyň okkupasiýanyň, operasiýalarynyň we uruşlarynyň bahanasy ýeterlik tutarykmydy? Sorayanlara-da «rusparaz» ýarlygy dakylýar.

Çünki... Ankaradan seretmäni unutdyrdylar!

Uruşa nälet, emma hemmesinden öň imperialistik uruşa nälet!

Aýtunç ERKİN.

«SÖZCÜ» gazetini, 04.03.2022 ý. Publisistika